

Handläggare
Martin Hofmeijer
Telefon: 08-50829458

Till
Kommunstyrelsen

Statens skolverks redovisning av uppdrag om ett nationellt professionsprogram

Remiss från Utbildningsdepartementet

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar följande.

Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Sammanfattning

Skolverket konstaterar i uppdragsredovisningen att kompetensutveckling är det centrala inom ett professionsprogram, genom vilket förskollärare, lärare och rektorer kan få helt nya möjligheter att utveckla sin professionella kompetens under hela sitt yrkesliv. Det nationella professionsprogrammet ska leda till förbättrad undervisning i förskolan och skolan. Skolverket bedömer att all kompetensutveckling inom professionsprogrammet bör utgå från barnens och elevernas behov och främja deras lärande. Kompetensutvecklingen ska också bidra till en utbildning som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Skolverket föreslår att endast rektorer, lärare och förskollärare som är verksamma i yrket bör omfattas, då endast den som är yrkesverksam kan bidra till skolprofessionernas utveckling och till en ökad kvalitet i undervisningen.

Stadsledningskontoret ställer sig i huvudsak positiv till förslagen men har några synpunkter, däribland rörande finansiering av förslagen. Stadsledningskontoret vill även understryka vikten av att hitta lösningar på några av de ramfaktorer som identifierats.

Stadsledningskontoret föreslår att remissen besvaras med hänvisning till vad som framförs i tjänsteutlåtandet.

Bakgrund

Remiss om *Statens skolverks redovisning av uppdrag om ett nationellt professionsprogram* har lämnats till kommunstyrelsen för besvarande.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts på stadsledningskontorets välfärdsavdelning.

Ärendet

Riksdagen fattade den 31 maj 2023 beslut om ändringar i skollagen innebärande att införa ett nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare. Beslutet i riksdagen innebär att det nationella professionsprogrammet kommer att bestå av två bärande delar. Dels en nationell struktur för kompetensutveckling för rektorer, lärare och förskollärare, dels ett nationellt meriteringssystem för legitimerade lärare och legitimerade förskollärare. Den 1 januari 2025 kommer bestämmelser i skollagen om professionsprogrammet att träda i kraft. Huvudmännen får genom lagändringen ett mer preciserat ansvar för att lärare och förskollärare ges förutsättningar till en meriterande kompetensutveckling.

Skolverket har haft i uppdrag av regeringen att utveckla ett nationellt professionsprogram inom skolväsendet (U2022/02319 samt U2023/01870)). Uppdraget har varit att ta fram innehållet i en nationell struktur för kompetensutveckling och utreda frågor om ett nationellt meriteringssystem. I uppdraget ingick även att föreslå hur förordningen om befattningsutbildning och fortbildning för rektorer och annan personal med motsvarande ledningsfunktion i skola, förskola och fritidshem samt uppdraget till Skolverket att svara för fortbildning av rektorer bör ändras och anpassas så att utbildningen över tid kan ingå i en magister- eller masterexamen i skolledarskap samt föreslå hur insatser inom den nationella strukturen för kompetensutveckling bör kvalitetssäkras.

Skolverket redovisade uppdraget om ett nationellt professionsprogram den 14 maj 2024. Skolverkets förslag har utarbetats i dialog med Rådet för professioner i skolväsendet.

Vid besvarandet av remissen önskar Utbildningsdepartementet remissinstansernas synpunkter på framför allt förslaget till förordning om nationellt meriteringssystem för legitimerade lärare och förskollärare inom skolväsendet.

Stadsledningskontorets synpunkter och förslag

Stadsledningskontoret ställer sig positivt till stora delar av Skolverkets förslag till nationellt professionsprogram. Förslaget borgar för ett utvecklat, långsiktigt och systematiskt arbete för professionsutveckling och kompetensförsörjning i skolan.

Programmets tydliga fokus på undervisningsutveckling och därmed förutsättningarna för elevernas lärande välkomnas. Många av de

förslag som lämnas ligger i linje med tidigare beslut i Stockholms stad, exempelvis arbetet med lärarkarriärer och lärares och rektorers kompetens- och karriärutveckling.

Det framgår att sex års yrkesverksamhet ska krävas för meriteringsnivå 1, vilket stadsledningskontoret välkomnar. Stadsledningskontoret anser dock att det bör förtydligas hur bedömningen av att någon varit yrkesverksam i minst sex år ska göras, exempelvis om den sökande arbetat få timmar eller gjort uppehåll under perioden. Det kan till exempel övervägas om det särskilt ska framgå att endast tid då den sökande varit yrkesverksam på mer än halvtid ska beaktas.

Även om frågan inte berörs direkt i aktuell uppdragsredovisning vill stadsledningskontoret påpeka att det inte är önskvärt att endast lärare med meriteringsnivå 2 ska kunna utses till förstelärare med stöd av statsbidrag samt att endast lärare med meriteringsnivå 3 ska kunna utses till lektor med stöd av statsbidrag. Det borde vara huvudmannen, utifrån identifierade behov i verksamheten, som avgör när olika tjänster och befattningar ska inrättas och att det kan finnas tillfällen då det kan vara nödvändigt att förordna individer som inte uppnått en viss meriteringsnivå.

Stadsledningskontoret vill understryka behovet av branschspecifik utbildning för yrkeslärare, men även behovet av utbud av kompetensutveckling för modersmåls lärare, lärare i den anpassade skolan samt lärare i praktiskt-estetiska ämnen. Utbildningar inom dessa områden behöver ges en prioritet i det framtida arbetet med professionsprogrammet.

Från Skolverkets uppdragsredovisning framgår att frågor om vilka ramfaktorer som kan påverka hur professionsprogrammet för rektorer, lärare och förskollärare kan realiseras och nå legitimitet. Skolverket har genomfört en målgruppsanalys med lärare, förskollärare och skolledare. Utifrån denna har Skolverket dragit några slutsatser. Personalens arbetsbelastning och ekonomiska begränsningar påverkar möjligheterna till kompetensutveckling. Kostnader och brist på tid är det största hindret. Andra svårigheter är att anställa vikarier, att det kollegiala samarbetet påverkas negativt när kollegor är frånvarande samt att lärarfrånvaro påverkar eleverna negativt. Stadsledningskontoret anser att dessa ramfaktorer i stor utsträckning kommer påverka hur framgångsrikt professionsprogrammet kan bli.

Stadsledningskontoret ser gärna ett förtydligande från Skolverket kring vilka förväntningar man har på det kollegiala lärandets genomförande.

En förutsättning för att professionsprogrammet ska ges reella förutsättningar är att staten tillskjuter de medel som krävs för att finansiera reformen. Stadsledningskontoret anser inte att en omDispositionering av de statsbidrag som anges i uppdragsbeskrivningen är en fungerande lösning, då de medel som föreslås att omDispositioneras till stora delar är uppbundna i olika satsningar i enlighet med bidragens syften. Enligt finansieringsprincipen får inga nya obligatoriska uppgifter från staten införas utan medföljande finansiering till kommuner och regioner.

Stadsledningskontoret föreslår att remissen besvaras med hänvisning till vad som framförs i tjänsteutlåtandet.

Fredrik Jurdell
Stadsdirektör

Jonas Lauri
Avdelningschef